Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-10-14

LS 2015-0736

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:11 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om meddelarfrihet

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord m.fl. (V) har till landstigsfullmäktige den 19 maj 2014 lämnat en motion 2015:11 om meddelarfrihet.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Den meddelarfrihet som offentligt anställd personal omfattas av är en mycket viktig del av ett öppet och demokratiskt samhälle. Stockholms läns landsting har sedan flera år tillbaka en bestämmelse i vårdavtalen som innebär att meddelarfrihet gäller för anställda i de vårdverksamheter som arbetar på uppdrag av Stockholms läns landsting. I upphandlingar av annan verksamhet ska krav på meddelarfrihet ställas i så stor utsträckning som det är möjligt.

Alliansregeringen uppdrog år 2012 till en särskild utredare att utreda frågan om hur ett stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet, med särskilt fokus på vård, skola och omsorg, skulle kunna utformas.

Utredningen föreslog i ett betänkande, SOU 2013:79 en ny lag för att reglera meddelarskyddet. Enligt justitiedepartementet är nu förslaget i en lagstiftningsfas. Från landstingets sida ser vi fram emot att regeringen ser till att nödvändig lagstiftning snart kommer på plats.

Förvaltningen gör den juridiska bedömningen att det inte går att införa generella krav om meddelarfrihet då detta kan stå i strid med EU-rättsliga principer om icke-diskriminering och proportionalitet. Pågående lagstiftningsarbete bör också inväntas innan upphandlingsrutinerna förändras.

Med detta som grund anses motionen som besvarad.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 september 2015
Motion 2015:11

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-22

LS 2015-0736

Handläggare:
Lena Halvardson Rensfelt

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 08
Dnr. LS 2015-0736
Rotel I

Motion 2015:11 av Birgitta Sevefjord m.fl. (V) om meddelarfrihet

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord m.fl. (V) har till landstigsfullmäktige den 19 maj 2014 lämnat en motion 2015:11 om meddelarfrihet.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 22 september 2015
Motion 2015:11

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Birgitta Sevefjord m.fl. (V) har den 19 maj 2015 lämnat en motion till landstingsfullmäktige. Motionären vill att Stockholms läns landstings upphandlingspolicy ska inkludera krav på att anställda hos entreprenörer omfattas av meddelarfrihet liknande den som gäller för landstingets anställda.

Landstingsstyrelsens förvaltning gör bedömningen att det i dagsläget inte är möjligt att införa ett generellt krav om meddelarfrihet. Det är dock möjligt att inkludera kravet i vissa upphandlingar, efter bedömning i varje enskilt fall.

Bakgrund
Birgitta Sevefjord m.fl. (V) har lämnat en motion om att Stockholms läns landstings upphandlingspolicy ska inkludera ett krav på att entreprenörers anställda ska omfattas av meddelarfrihet, liknande den som gäller för landstingets anställda inom motsvarande verksamhetsområde. Kravet ska inte inkludera meddelande som avser företagshemligheter eller som omfattas av tystnadsplikt.

Överväganden
Förvaltningen anser att den meddelarfrihet som offentligt anställd personal omfattas av är en mycket viktig del av ett öppet och demokratiskt samhälle.

Stockholms läns landsting har sedan flera år tillbaka en bestämmelse i vårdavtalen som innebär att meddelarfrihet gäller för anställda i de vårdverksamheter som arbetar på uppdrag av Stockholms läns landsting. I upphandlingar av annan verksamhet görs en bedömning av om det är lämpligt att ställa krav på meddelarfrihet i varje enskilt fall.

År 2012 uppdrog regeringen till en särskild utredare att utreda frågan om hur ett stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet, med särskilt fokus på vård, skola och omsorg, skulle kunna utformas. Utredningen föreslog i ett betänkande, SOU 2013:79 Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet, en ny lag för att reglera meddelarskyddet i förhållande till privata arbetsgivare inom vård, skola och omsorg. Enligt uppgift från justitiedepartementet pågår lagstiftningsarbete med anledning av utredningens förslag.

I utredningen framgår att det kan ifrågasättas om det är förenligt med de EU-rättsliga principerna om icke-diskriminering och proportionalitet att kräva meddelarskydd i all upphandlad verksamhet. I det enskilda fallet är det dock enligt utredningen många gånger möjligt att införa meddelarskydd genom kontraktsvillkor. Kammarrätten i Göteborg har i en dom (mål nr 8328-12) ansett att ett krav på meddelarfrihet vid Malmö kommuns upphandling av tolkförmedlingar var förenligt med bland annat proportionalitetsprincipen och att Malmö kommun inte hade brutit mot lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

Förvaltningen anser att det är angeläget att ställa krav på meddelarfrihet för anställda hos privata leverantörer i de fall där det är förenligt med lagen att göra så. Förvaltningen gör dock bedömningen att det i dagsläget inte är juridiskt hållbart att införa ett generellt krav som gäller i alla upphandlingar såsom motionärerna föreslår. En bedömning av om krav på meddelarfrihet

är förenligt med bland annat proportionalitetsprincipen behöver göras i varje enskilt fall.

Med hänvisning till ovanstående föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -05- 19
Dnr. LS 2015:0736

2015:11
Rotel I

Stockholms läns landsting
2015-05-19

Motion av Birgitta Sevefjord (V) m. fl. om meddelarfrihet

Varje år upphandlar SLL varor och tjänster till mycket stora belopp. Som styrdokument för dessa upphandlingar finns en upphandlingspolicy som bl a säger att upphandling ska ske med beaktande av landstingets miljöprogram och jämställdhetspolicy. Det finns också en uppförandekod för leverantörer som handlar om socialt ansvarstagande och etiska riktlinjer.

Vänsterpartiet vill att upphandlingspolicyn förtydligas gällande de anställdas rättigheter och entreprenörernas skyldigheter.

Vänsterpartiet yrkar att följande text, eller text med motsvarande betydelse, skrivs in i SLL:s upphandlingspolicy:

”Det är av väsentlig betydelse för Stockholms läns landsting att entreprenörens anställda i ett entreprenadförhållande med landstinget omfattas av meddelarfrihet liknande den som gäller för landstingets anställda inom motsvarande verksamhetsområde. Entreprenören förbinder sig att, med undantag för vad som nedan anges, inte ingripa mot eller efterforska den som lämnat meddelande till författare, utgivare eller motsvarande för offentliggörande i tryckt skrift eller radioprogram eller sådana upptagningar.

Förbudet gäller inte sådana meddelanden som avser företagshemlighet som skyddas av lagen om skydd av företagshemligheter eller omfattas av tystnadsplikt för entreprenörens anställda utanför det verksamhetsområde som entreprenadförhållande omfattar och inte heller i vidare mån än vad som omfattas av meddelarfrihet för offentligt anställda enligt 16 kap i sekretesslagen.

Stockholms läns landsting har rätt att häva avtalet i förtid om entreprenören i väsentligt avseende eller vid upprepade tillfällen brutit mot ovan angivet efterforskningsförbud.”

Birgitta Sevefjord

Håkan Jörnehed

Gunilla Roxby Cromvall

Anna Sehlin

Thomas Magnusson

Gunilla Buhr

Pia Ortiz-Venegas

Elisabeth Ulin Karlsson

Kerstin Burman

Ifra Degmo-Mohamed

Isabelle Flygare

Feline Flodin